

SETKÁVÁNÍ

Brněnský evangelický měsíčník

2019 / 7

Letní přeháňky

Neznám nikoho, kdo by se netěšil na léto. Již od dětství mám tuto roční dobu spojenou s prázdninami, s koupáním, s pobytem v přírodě, s návštěvami hradů a zámků, s poznáváním nového. Snad nejvíc se mi přitom vybavuje chození do lesa.

Tak se na léto těším. Snad si užijeme pěkné chvíle s manželkou, s dětmi, s vnoučaty. Snad se sejdeme s lidmi, na které nemáme v průběhu roku čas. Snad si užijeme koupání i těch procházek po lese. A snad nám k tomu také zaprší!

Koho by dřív napadlo přát druhým na dovolenou déšť. Mě tedy ne. Ale proč vlastně? Letní deště s bouřkami také patří k prázdninám. Vždyť je to dobrodružství hledat úkryt před průtrží provázenou blesky. Ať již to je na horské túře, v lese, nebo při procházce zámeckým parkem. Na takové zážitky se jen tak rychle nezapomíná.

Mě ale k tomuto přání deště sobě i druhým nevede touha po adrenalinových zážitcích. Spíš smutek z pohledu na lesy v nepříliš velké vzdálenosti od Brna, ale i jinde na Vysočině. Přestože je letošní rok bohatší na srážky, což je znát na čerstvé zeleni v přírodě, je stále málo spodní vody. A v některých oblastech i té povrchové. A to napomáhá k odumírání stromů v lesích. Smutně působí malé šedivé ostrůvky suchárků v lesním porostu, ale ohromné plochy zcela uschlého lesa nebo mýtin, tam, kde les už nestojí, jsou již docela deprimující. A není to jen práce kůrovce. Usychají i jiné stromy než jen smrky v hospodářských monokulturách. Usychají borovice i různé listnáče, protože jejich kořeny nemají vodu. Loňský deficit vody se ještě letošními dešti nesrovnal.

Když vidím ty usychající ostrůvky lesa, napadá mě trochu taková malá alegorie. Přirovnat stav lesa k církvi. A možná, že nemusím myslet jen na tu „naši“ církev českobratrskou evangelickou. Církev žily po staletí všude po celé Evropě, i když tehdejší společnost nebyla tak bohatá jako dnes. Přesto žily a rostly a každou neděli zaplňovaly kostely. Nyní máme všechno k dalšímu růstu, a místo toho se zvětšují oblasti, kde církve jako by usychaly. Ubývá v nich život. I jinde na západě vidíme kostely, které se proměnily ve výstavní a hudební sály. A u mnohých členů církve rostou obavy z budoucnosti. Co bude za pět, deset roků? Jako by mezi námi řádil nějaký civilizační kůrovec. Můžeme mu říkat různě, ale vždycky se mu nějakým způsobem daří v nás narušovat víru a všechno, co nás spojuje v církve. Církve jako instituce pro nás přestává být zajímavá. Tato „ne-víra“ se šíří kolem nás jako kůrovcová kalamita.

Je ta alegorie ujetá? Netvrdím, že je dokonalá. Ale mně dává naději. Tak jako se příroda nějakým způsobem vždy snažila poprat s civilizačními dopady lidského hospodaření, tak se snad i církve naučí žít v nové době. Možná se nějakým způsobem změní druhová skladba lesů. Možná budou lesy jinde, než jsme na ně byli zvyklí. Možná v lesích porostou jiné stromy. Ale pokud zaprší, porostou jistě dál. A my to v církvi máme jednodušší. My nemusíme čekat na

děšť. Církev je neustále živena deštěm Ducha svatého. Tak se jen musíme vyrovnat s tím „kúrovcem“ v nás, který nám brání se tomu nebeskému dešti otevřít. A stejně jako v přírodě po dešti raší nové výhonky a celý les nádherně voní, tak i církev, která se nechá zalévat až ke svým kořínkům deštěm Ducha, bude jistě voňavá a opět přitažlivá pro všechny.

Přeju vám všem pěkné a voňavé léto!

Vladimír Zikmund

BYLO

Noc kostelů 2019

Brno I

Letošní Noc kostelů se ve sboru Brno I konala po dvouleté přestávce opět také v Betlémském kostele, kde si program vzali na starost skauti. V průběhu večera přišlo postupně osm set lidí. V Červeném kostele byla účast tradičně vyšší (3300). Největší zájem byl o hudební skupinu Augenblick, která přijela z Trutnova a předtím již vystoupila v kostele v Nosislavi. Pěknou účast však měl i úvodní varhanní koncert, který začal již v 17:30. Po něm dvakrát zpíval Dětský sbor Brno a po něm Brněnský akademický sbor. Zpěv se střídal s půlhodinovými audiovizuálními programy z historie Červeného kostela a pásma Po stopách Ježíšových, které vycházelo ze současné podoby míst zmiňovaných v Bibli. Mnoho účastníků se tradičně zajímalo o výstavu papírových modelů kostelů a výrobky střediska Diakonie Betlém. Proдалo se za 8 tisíc Kč různých knih a knížek. Celý večer by nebyl možný bez spolupráce více než třiceti ochotných spolupracovníků. Největší zájem však vyvolala pozoruhodná výstava černobílých fotografií HAREDIM, kterou nám zapůjčila její autorka paní Eliška Blažková. Jedná se o třicet snímků ze života židovské ortodoxní komunity, která

žije v jeruzalémské čtvrti Mea Šearim. Výstava bude v kostele ke shlédnutí až do září. V tomto čísle otiskujeme část rozhovoru s autorkou, který je otištěn v publikaci doprovázející výstavu.

Jiří Gruber

Brno II

Noc kostelů tentokrát začala už odpoledne. V kazatelské stanici v Tišnově stanovišťovou hrou Vzhůru srdce, kterou připravili David Vávra a Radka Svobodová ve spolupráci se všemi tišnovskými rodinami. Smyslem hry bylo představit návštěvníkům hravou formou původní biblické jazyky, některé překlady, a také nenápadně je dovést až na kopec, na ulici Královu, kde se

v kapli Domu s pečovatelskou službou neděli co neděli scházíme k bohoslužbám.

Na závěr cesty čekalo na unavené poutníky vlídné přijetí – občerstvení, drobné odměny pro děti i společný duchovní závěr v podání Adama Gajdoše. Na různých stanovištích i v kapli se vystříдалo na 50 návštěvníků, Tišnovští odvedli skvělou práci a mohli mít radost i z toho, že se při ní zas o kousek lépe poznali. I o tom Noc kostelů je – dělat něco spolu a získat tak i pro společenství organizátorů a pořadatelů.

I vrata brněnského Blahoslavova domu se otevřela už odpoledne. Na děti čekalo vyrábění ve výtvarné dílně, kterou velkoryse připravili učitelé nedělníky v čele s Martou Procházkovou. Kdo zrovna nevyráběl, mohl si na zahradě projít kvíz o dřevinách, podívat se na výstavu o rostlinách v Bibli, poslechnout si

Trnkovu Zahradu v podání Filipíny Cimrové nebo si jen tak sednout na dvoře s palačinkou v ruce. V průběhu večera se pak v sále vystřídala kapela studentů střední školy pro zdravotně znevýhodněné Band(a), duo Betsaida se svými autorskými písněmi a Lára Hauser s modlitbami básníků, kapela Kupodivu, projekce mládeže, představující sbor Brno II jejich očima, ztišení,... Počasí přálo, přicházeli naši známí, kolegové z práce, spolužáci, procházeli domem, slastně baštili palačinky, libovali si na zahradě. Bylo tu moc hezky, vpředu na dvoře, uvnitř v kostele i vzadu na zahradě. Procházela jsem tam a zpět, zdravila se s lidmi a moc se z toho

radovala. Atmosféra se těžko přesněji vystihuje, ale bylo tu pokojně. I Noc kostelů se proměňuje, návštěvnicky nejsilnější ročníky máme už možná za sebou, přesto však tento den zůstává výjimečným – dnem, kdy seberou odvahu přijít i ti, kdo by ji jindy nesebrali, dnem, kdy více než pět desítek lidí vynakládá své síly, čas i nápady, aby hezky a laskavě přivítali příchozí, dnem, kdy přicházejí děti, dospělí, ba i takoví, kteří žijí s leccjakým handicapem a mohou se „u nás“ cítit hezky. Jsem za to upřímně vděčná, Pánu Bohu i všem těm, kdo se zapojí, připojí, dají se pozvat, přijdou, zažijí to s námi.

Saša Jacobea, foto Jana Gajdošová, Irena Černá, Ondřej Potoček

Brno-Židenice

Noc kostelů v Židenicích proběhla letos v minimalistickém duchu. Přesto si k nám našla cestu více než stovka návštěvníků, které jsme s výkladem provedli po kostele a dalších prostorách. Na zahradě byla kavárna, kterou připravily dvě rodiny ze sboru. Ušlí poutníci v ní mohli chvíli příjemně posedět a dát si něco dobrého. Ti nejmenší si mohli také něco nakreslit nebo vyrobit v dílně pro děti. Celý večer pak byl zakončen modlitbou se zpěvy z Taizé v kostele.

Radka Včelná

Vyprávěj aneb seniorátní neděle ve Vanovicích

Jednu neděli za rok se potkat v jednom z kostelů našeho seniorátu, slavit společně bohoslužbu, povídat si, vyprávět, poznat jiný sbor, zvyklosti, jiné lidi, to je smyslem seniorátní neděle, seniorátního souznění, seniorátního bytí spolu.

Proto jsme se v neděli 2. června sešli ve Vanovicích. Tématem celého setkání bylo „Vyprávěj – příběhy víry, biblické, naše, našich“.

Program byl připraven pro různé věkové skupiny i různé chutě. Přednáška, vyrábění, soutěže, meditace, dílny i hry. Hrála dechová kapela Consonare pod taktovkou Jirky Bureše z Boskovic. Rut Kučerová nám při bohoslužbách zprostředkovala pozvání k Boží hostině, kterou nám pak i Martina Zuštinová spolu s dalšími připravila a vysloužila. Pavel Hošek prý poutavě přednášel. A další a další něco připravovali, chystali a zajišťovali.

Sama jsem si velmi užila představení vypravěčského řemesla v podání Martina Haka. Svým poutavým vyprávěním nás vzal

na návštěvu do svého oblíbeného sklípku, kde uchovává červené a bílé víno. A my ostatní jsme pak vzali na návštěvu na své oblíbené místo zas někoho dalšího. U sokolovny jsme s konfirmandy a mládeží a Herculem Poirotem pátrali po uprchlém násilníkovi z Gazy. Byl dopaden! Pan Pepa nás zase vzal na jednu z věží, kde nám ukázal tamní raritu - unikátní vanovické zvonění, které se nikde jinde nedochovalo.

A těch dobrot, co tam bylo! Ani jsme všechno nesnědli a nevypili.

Bylo dobře, bylo hezky. Za rok zase ahoj. A díky všem, že byli, chystali a starali se.

Iva Květonová

Haredim

Výňatky z rozhovoru, při němž se autorky fotografií ptala Judita Matyášová, jsme převzali z knihy HAREDIM, kterou vydalo nakladatelství Blízko v roce 2018. Kniha obsahuje mnoho dalších fotografií, které na výstavě v Červeném kostele nejsou, a je k dostání na faře na Opletalově 6 za 600 Kč.

Jaký je první dojem, když vejdeš do jeruzalémské čtvrti Mea Šearim, kde žije od 19. století ultraortodoxní komunita Židů?

Měla jsem pocit, že jsem se snad přenesla o desítky let zpátky. Všude muži s plnovousem, s černými klobouky a v dlouhých kabátech, přesně jak jsem je

znala z předválečných fotografií židovských ghatt ve východní Evropě. Já jsem o Mea Šearim původně ani nevěděla, přišla jsem tam náhodou, když jsem byla v roce 2011 poprvé na stáži na jeruzalémské akademii umění Becalel a několik měsíců jsem trávila tím, že jsem se snažila nafotit každodenní život Židů. Jenže brzy mi došlo, že nic takového jako jeden obrázek o Židech v Izraeli neexistuje. U nás si totiž pořád spousta lidí pod pojmem „Žid“ představuje muže s pejzy a v kaftanech, ale současní obyvatelé Izraele jsou mnohem rozmanitější, od věřících až po sekularizované.

Tvoje první setkání s touhle komunitou nedopadlo zrovna dobře. Prý po tobě házeli kameny...

Nechápala jsem, co se děje. Vždyť jsem na veřejném pozemku, tak mi nemají co zakazovat, můžu si tady dělat, co chci! Myslela jsem si, že stačí, když budu oblečená podle instrukcí, které jsou napsané na velkých cedulích v angličtině a hebrejštině u vstupu do této čtvrti. Jenže to jsem se spletla. Jakmile jsem vešla do jedné z těch křivolakých uliček, tak nastala mela. Házeli po mně kameny a křičeli „šiksa“ (Nežidovka), děti mi z vyšších pater shazovaly na foťák pytlíky s vodou a chtěly ho zničit.

Ted' už víš, v čem jsi na začátku dělala největší chybu, proč tě ale tak odmítali?

Měla jsem kalhoty, což je v ultraortodoxním světě pro ženu nepřipustné. Takže nezbyvalo nic jiného než si koupit sukni a halenku v místním obchodě. To trošku pomohlo, ale pořád vadilo, že mám foťák a tím se od obyvatel čtvrti, tzv. charedim, odlišuji. Oni by ho nikdy neměli, natož aby s ním fotili. Vadí jim totiž všichni turisté a hlavně ti, kteří je fotí. Napadlo mě, že si asi myslí, že jsem novinářka. A možná se bojí, abych o nich nepsala v Evropě a nevysmívala se jejich způsobu života. Až později jsem zjistila, že ultraortodoxní Židé věří, že je nepřipustné zobrazovat člověka jako Boží dílo, a proto se brání focení. I když byla první návštěva takhle nepřijemná, měla jsem pocit, že se tam musím vrátit, abych mohla jejich svět nafotit. Jen jsem tehdy ještě nevěděla, jak si získat jejich respekt a jak s nimi navázat kontakt. Muži s cizí ženou mluvit nesmějí a ženy jsou velmi ostražitě. Bojí se, že by je někdo mohl vidět, jak se baví s cizinkou. My pro ně totiž představujeme zkažený svět, proto se nám tak brání a nechtějí s námi mít nic společného.

Zmiňovala jsi, že v Mea Šearim bydlí charedim. Odkud pochází tato komunita?

Charedim je hebrejské označení pro ultraortodoxní Židy. Slovo „chared“ má původ v Bibli a znamená „ten, kdo se třese před slovem Božím“ (má z Boha strach). Celé Mea Šearim je rozdělené na několik komunit a podkomunit a není to jediná jeruzalémská čtvrť, kde žijí ultraortodoxní, ale je nejstarší částí, která vznikla mimo hradby Starého Města. Potomci charedim přišli ze střední a

z východní Evropy a snaží se za každou cenu dodržovat pravidla, která v židovských komunitách platí po staletí. Základní rozdělení je však na tzv. chasidy a mitnagdy. Mezi těmito skupinami existuje značná dávka nevráživosti, a to hlavně proto, že jsou mezi nimi antisionisté, kteří neuznávají stát Izrael, ale i hrdí sionisté.

Jak je možné, že tě všechny ty počáteční nesnáze neodradily?

Ta čtvrt mě lákala, protože mi připomínala atmosféru staré židovské Třebíče, odkud pocházím. V Třebíči žila početná židovská komunita, ale po roce 1945 se vrátilo jen několik přeživších. Rozhodla jsem se, že zachytím každodenní život lidí v Mea Šearim a představím ho nejen v Třebíči, ale i po celém Česku. Nápad jsem představila pedagogům na umělecké akademii Becalel i vedení naší katedry na zlínské Univerzitě Tomáše Bati, kde jsem studovala fotografii.

Svět ultraortodoxních Židů je plný zákazů a příkazů. Jak se ti povedlo zjistit, co přesně jim vadí?

Nejdřív to byl pokus omyl. Nikde totiž není napsáno, co členové této komunity smí a nesmí. Snažila jsem se trochu porozumět židovskému právu, abych ho mohla maximálně respektovat, ale oni mají oproti „běžným“ Židům ještě mnohem víc dalších příkazů a pravidel. Vše závisí na tom, jak texty z Tóry interpretuje jejich rabín. V jejich světě platí naprosto rozdílná pravidla, která jsou pro nás jen těžko pochopitelná. Počínaje tím, že během šábesu se nesmí změnit stav, což v praxi znamená, že nesmíš rozsvítit v místnosti nebo zapnout sporák, a konče tím, že i ve všední den se musí dodržovat specifická pravidla.

Jaký mají kontakt s vnějším světem?

Většinou velmi omezený. Chodí sice pravidelně ke Zdi nářků, která je v jiné části Jeruzaléma, ale jinak opouštějí Mea Šearim pouze ve výjimečných případech. Ke komunikaci používají tzv. košer telefony bez připojení na internet. Jediné zpravodajství získávají z vlastního tisku, ale hlavně z tzv. paškevilů, což jsou noviny vylepené na zdech domů. Píše se v nich, co řekl rabín, kdo si koho bere nebo kde má žena sedět v autobuse, aby nepřekážela mužům. Ultraortodoxní Židé vydávají vlastní noviny a časopisy a informují v nich o událostech v rámci komunity, rozhodně to není zpravodajství z vnějšího světa. Více než čtyřicet procent chasidů je však odmítá číst. Texty a fotky do novin připravují v počítači, ale ten také nemá připojení na internet. Všechny komunity ale nejsou takhle striktní. Někteří ultraortodoxní Židé, např. mnoho z těch, kteří přišli ze Spojených států, internet běžně využívají (je jich ale zlomek a v Mea Šearim je, možná kromě amerických studentů ješiv, těžko potkáme). Existují i elektronická periodika zaměřená výhradně na čtenáře z chasidských kruhů.

Když se bavíme o komunikaci, tak mě napadá, jak vlastně s obyvateli Mea Šearim mluvíš?

Jejich hlavním jazykem je jidiš, které má základy v němčině, ale jsou v něm vlivy několika východoevropských jazyků. Já je neovládám, ale i kdybych jidiš uměla, stejně si se mnou nikdo nebude povídat, protože nejsem jednou z nich. Muži na mě nesmí promluvit a ženy mi odpovídají jen velmi stroze a opatrně. Naše komunikace je tedy omezena na ta nejzákladnější anglická nebo hebrejská slovíčka. Většinou se snažím hlavně pozorovat život v ulicích i v rodinách, ale na žádné dlouhé rozhovory to s nimi není. Nejradikálnější jádro Mea Šearim anglicky nemluví vůbec, hebrejsky umí díky studiu Tóry, ale moderní hebrejštinou mezi sebou nekomunikují.

Co všechno ještě ovlivňuje každodenní život chasidů?

Hlavní slovo má rabín, který je nejen učitelem Tóry, duchovním vůdcem, ale také osobním mentorem. Kromě běžných rabínů funguje v chasidských kruzích také admor (což je zkratka adonejnu, morejnu ve-rabejnu – náš pán, učitel a rabín), který má vyšší duchovní postavení a je to tzv. velký rabín. Lidé si k němu chodí pro doporučení a diskutují s ním i velmi osobní záležitosti, například s kým se oženit nebo kde budou bydlet. Mladí lidé nemají moc možností, jak se seznámit, protože většinu času tráví odděleně. Důležitou roli zde tedy hraje tzv. šachden (dohazovač). Jeho úkolem je vytipovat dvojici, a pokud vyhodnotí, že jsou vhodné pro založení rodiny, domluví jim svatbu. Manželství je v ultraortodoxní komunitě spíš dohoda s cílem zplodit co nejvíc dětí. Rodinný život, jaký známe z naší kultury, kdy spolu rodina jezdí na výlety nebo rodiče s dětmi chodí na procházku, chasidé téměř vůbec neznají. Mají vše rozdělené: muži se většinu času modlí nebo se zúčastňují náboženských obřadů, ženy se starají o rodinu a domácnost a také chodí do synagogy na ceremonie.

Jak se vlastně liší mužské a ženské světy?

Fungují už od malička odděleně, jsou tam i oddělené školy. Děvčata studují jen do patnácti let a pak se připravují na roli matky, chlapci studují v náboženské škole Tóru. Málokdo v Mea Šearim pracuje, protože na to zkrátka nemají čas. Některé rodiny žijí z přídavek od státu Izrael, ale naprostá většina sociální dávky odmítá. Pokud by je přijali, uznali by existenci židovského státu, který však podle nich může vzniknout teprve, až přijde Mesiáš. Lidé v této komunitě jsou proto velmi chudí. Žijí skromně a dostávají dary od charity. Muži celý život studují náboženské texty, ženy zůstávají po svatbě doma a starají se o rodinu, o domácnost. Mají děti třeba od osmnácti, často i dříve, a pak rodí jedno za druhým. Téměř nikdy jsem v Mea Šearim neviděla muže a ženy společně, jedině děti jsou pospolu. Doma si spolu hrají, ale už od malička jsou připravované na své budoucí role. Otec syna zasvěcuje do judaismu a děvčata

se učí od matky, jak vést domácnost. Když jdou ženy s dětmi do synagogy, tak mohou být pouze na galerii oddělené od mužů.

Po několika měsících v Jeruzalémě jsi už měla spoustu fotek, proč jsi tedy v projektu, který trval ještě několik let, dál pokračovala?

Prostě se mi v Jeruzalémě líbilo natolik, že jsem chtěla zůstat mnohem déle, než jsem plánovala. Z původně čtyřměsíční stáže se můj pobyt protáhl na rok a od té doby se tam pravidelně vracím. Ten svět v Mea Šearim mě nepřestával fascinovat a chtěla jsem ho víc prozkoumat. Jsou tam fotogenická místa, která může vidět každý turista, ale já jsem chtěla jít dál a dozvědět se mnohem víc. Jak žije tahle ultraortodoxní komunita, co je zajímavá, co je baví? Na první pohled jsou velmi odtažití vůči cizincům, ale já jsem vnímala, že někde pod tou drsnou slupkou jsou lidé jako my. Jenže bylo velmi obtížné se k nim dostat, s cizinci se prostě nebaví, natož s ženou-cizinkou. Když se moje první stáž chýlila ke konci, potkala jsem Jojiše Krause. Postával na ulici a připadal mi jiný než ostatní. Nedokážu vysvětlit proč, ale hodně spoléhám na intuici a tady jsem měla pocit, že bych se mohla zeptat něco víc. Začala jsem mu anglicky vysvětlovat, že fotím soubor, který chci vystavit v Třebíči. Asi mi moc nerozuměl, ale to hlavní pochopil. Museli jsme chvíli počkat, aby nikdo neviděl, že mě pozval k sobě domů, a tím porušil snad všechna myslitelná pravidla judaismu. To hlavní je, že muž nesmí zůstat sám s cizí ženou. Tenkrát totiž nebyla doma ani manželka, ani jedno z jeho šestnácti dětí. Uvařil mi kafe a nechal mě, abych v jejich domácnosti fotila. Takhle vznikl i Jojišův portrét, který je v této knize.

Fotografovala jsi také jednu výjimečnou ženu, která do komunity nezapadá, a přesto v ní chce zůstat. Co ti vyprávěla o svém životě?

Seznámila jsem se s ní náhodou, když jsem čekala s kamarádem Yosaifem na poště. Bylo před pesachem, což je jeden z náboženských svátků, který trvá sedm dnů. Každý, kdo si chtěl něco vyřídit, to musel stihnout před začátkem svátku. Ta žena stála přede dveřmi a byla úplně zoufalá, protože přišla pár minut po zavírací době, a tak si nemohla vyzvednout peníze, které jí měly přijít. Plakala, že nebude mít co jíst, a můj kamarád jí dal všechno, co měl u sebe. Ona se ho ptala, jak se mu může odvděčit, a Yosaif řekl, že by chtěl, aby mě vzala k sobě domů a já tam mohla fotit. Šly jsme společně po ulici a já jsem poslouchala její vyprávění, ale něco mi v něm nehrálo. Pořád opakovala, že se prý často stěhuje, nejen v rámci Mea Šearim, ale i po Izraeli. Nedokázala jsem pochopit, proč se stěhovala s celou rodinou, oni totiž většinou bydlí pořád na jednom místě. Nakonec mě napadlo, že možná něco maskuje. Když jsem se jí ptala, proč nemůžu fotit u ní doma, odpovídala vyhýbavě, až mě napadlo, že možná nechce, abych věděla, že vlastně vůbec nemá rodinu. Přišly jsme k jejímu bytu a já ji prosila, ať mě nechá aspoň nahlédnout. Stály jsme mezi dveřmi a já se zeptala: „Že ty bydlíš sama?“ A pak už mi bylo jasné, proč si

pořád vymýšlí, protože mezi ultraortodoxními Židy je naprosto nepřipustné, aby žena v jejím věku, okolo čtyřiceti, byla svobodná. Myslím, že prostě nemohla mít děti, a tak věděla, že by ji komunita odsoudila, že roli matky nesplnila. Tak si prostě stále dokola vymýšlí různé legendy o tom, že má manžela v Americe a děti jsou už velké. Když mě pustila dovnitř, tak jsem viděla, že její domácnost vypadá úplně jinak než v ostatních rodinách, kde se před pesachem vždycky horlivě uklízí a je přichystána spousta jednorázového nádobí a speciálních potravin určených pouze pro tento svátek. U ní na stole byl jediný prázdný talíř, Bible a krabice macesů. To bylo potvrzení toho, že tam žije sama.

Myslíš, že se stydí za tenhle fiktivní život?

Asi nemá jinou volbu, protože ona chce v komunitě žít, a proto si musí vymýšlet. Moc dobře ví, že kdyby řekla pravdu, tak bude muset odejít. Svěřila se mi, protože věděla, že mezi ně nepatřím. Ukázala mi nejrůznější převleky, které nosí, když jde na slavnosti. Viděla jsem, co si obléká v Mea Šearim a co nosila, když bydlela v ultraortodoxní komunitě v New Yorku. Ona hraje vdanou ženu se vším všudy, takže má i oholenou hlavu, což dělají Židovky hned po svatbě, aby nebyly přitažlivé pro cizí muže. Nosí paruky a ona si ji přede mnou sundala. Povídky jsme si až do noci a já pochopila, jak moc je pro ni tohle setkání důležité. Nechtěla jsem během našeho rozhovoru moc fotit, protože tohle setkání bylo natolik osobní, že bych ho tím zkazila, takže mám jen dvě fotky.

Říkala jsi, že vnímáš lidskost, ale není v tom, jak se třeba chovají k té bezdětné ženě, i krutost?

Z našeho úhlu pohledu je to kruté a je v tom obrovské procento nesvobody. Myslím, že jediná cesta je prostě přijmout jejich pravidla a nesoudit je. Oni žijí nalajnovaný život, nikdo jim žádný jiný neukázal. Já mám štěstí, že žiju svobodněji. Obrovské bariéry mezi lidmi jsou proto, že posuzujeme jeden druhého podle jeho kultury. My si myslíme o nich, že jsou špatní, že ženy jsou utlačované, ale oni si myslí to samé o nás, že jsme zkažení dobou. Takhle ale nikdy nenajdeme společnou řeč.

Na začátku projektu jsi fotila hlavně život v ulicích, později náboženské oslavy během celého roku. Proč ses nakonec zaměřila právě na ženy?

Když přijdeš do Mea Šearim, tak kromě pocitu „zastaveného času“ nejprve vnímáš hlavně muže v černých kloboucích a tmavých kabátech, kteří jsou ikonami tradičního judaismu. To mě zpočátku ovlivnilo a z toho jsem přirozeně vycházela, ale v určitý moment už těch kaftanů bylo moc. Nějakou dobu trvalo, než jsem se odvážila fotografovat náboženské obřady. To bylo možné, až když jsem do problematiky více pronikla a pochopila, kdy se konají a jak neporušit složité zákony halachy. Svátky jsou hodně fotogenické, ale skoro vždycky je problém dostat se blíž, protože v centru dění jsou muži a já mezi ně nesmím.

Postupem času mi došlo, že v tomhle je sice moje nevýhoda, ale zároveň výhoda v tom, že se naopak můžu dostat tam, kam by fotografa-muže nepustili. Zaměřila jsem se proto v závěru svého projektu na svět žen. Co dělají, když nejsou doma? Jak prožívají ceremonie v synagoze, když stojí za zástěnou na galerii? Začalo mě zajímat všechno, co se děje v domácnosti: jak se deset nebo patnáct dětí poskládá, aby se vyspaly, jak se vaří a uklízí před jednotlivými svátky. To všechno je život žen, které mě mezi sebe pustily a dovolily mi nahlédnout do jejich každodenního života a práce.

Původně jsi chtěla přiblížit svět, který už u nás neexistuje. Jak vnímáš tento dialog po osmi letech práce na projektu?

Vždycky jsem věděla, že lidé v Mea Šearim nikdy nepochopí, proč je to pro mě tak důležité. Nikdy pro ně umění nebude mít takovou váhu jako pro nás. Za celé ty roky jsem měla jen jednou pocit, že moje práce někoho z té komunity zajímá. A to byla ta svobodná žena, která si vymýšlí legendy, aby se neprozradilo, že nemá rodinu. Ona byla velmi vděčná, že se jí snažím pochopit a nijak ji nesoudím, a také naslouchala mému vyprávění. Tady u nás v Česku jsem chtěla pootevřít dveře, abychom nezapomněli na ten svět, který tu s námi byl po staletí.

OVOCE DUCHA

Dobrota

“František Dobrota, rodák z blízké vesnice, měl hodně dětí a jednu starou babičku, která když umírala, tak mu řekla: Františku, teď dobře poslouchej, co máš všechno udělat...”

Tato píseň od skupiny Buty z poloviny devadesátých let byla mojí první asociací, když mě bratr Vítek požádal o komentář k ovocnáři svatého Pavla na téma dobrota, věrnost nebo sebeovládání. Vybrala jsem si tedy “dobrotu”. Písníčka dále vypráví, že František Dobrota poslechl kšaft umírající babičky, zasadil na hrázi topoly a od té doby na hladinu vítr nefouká a hladina rybníka je klidná jako velké zrcadlo...

Kdyby tak byla klidná i hladina našich životů! Apoštol Pavel popisuje horizontálu našeho pozemského žití, které říká “tělo” (ČEP překládá jako “přirozenost”) a vidí, jak jsme náchylní k tomu, abychom si komplikovali své životy všelijakým jednáním a myšlením, které nás hází nahoru a dolů. “Touhy lidské přirozenosti směřují proti Duchu Božímu, a Boží Duch proti nim. Jde tu o naprostý protiklad, takže děláte to, co nechcete.” Pavel vidí, že náš život, je-li vydán sám sobě, je-li žitý bez proměněné mysli a srdce, bude napořád plný neklidu a bloudění. Je v naší přirozenosti opakovat různě naučené vzorce chování a myšlení, často jednáme automaticky, kolikrát se zpětně divíme, co to do nás vjelo. Opustit myšlenkové stereotypy, předsudky, zaběhnuté vnímání sebe a druhých, je dřina. Sami ze své moci snad ani takové změny nejsme

schopní. Sami ze své moci často ani nevidíme, že bychom nějakou změnu potřebovali.

Pavel si ale všímá, že tam, kde je při práci Boží Duch, tam se dává šance na proměnu. Boží Duch dává vyrůst dobrému ovoci v našich životech. "Ovoce Božího Ducha je však láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost, sebeovládání...", vyjmenovává Pavel. Přejde mi hodně důležité, že se jedná o "ovoce" Božího Ducha. Jakkoli je to symbolické pojmenování, je nade vše zřetelné, že nejde o nárok, pravidlo, příkaz. Uvědomuji si, že jako křesťan a ještě navíc jako duchovní mám sklon takový nárok vznášet. Na druhé i na sebe. "Měl bys být trpělivý, laskavý, ovládat se...", umím tlačit na druhé anebo to od druhých alespoň očekávám. A sobě také umím naložit. Jsem otrávená a našťvaná, ale můj vnitřní farář káže: "no tak se snaž, měla bys být trpělivá, laskavá, ovládat se, mít lásku, být radostná..." Tak se mi stává úlevou, když Pavel říká, že jde o ovoce Božího Ducha.

Ovoce má tu vlastnost, že roste nezávisle na naší vůli. Má svůj čas, svůj vývoj. Nejprve ze semínka vyrostе rostlina, třeba stromek, pak kvete. Někdy víc, někdy méně. Když jsou dobré podmínky, z květu vyrostе zárodek budoucího ovoce, které zraje. A teprve pak je úroda. Někdy větší, někdy menší, známe to ze zahrádek. Podobně ovoce Božího Ducha roste v našich životech jako dar. Boží duch je sadařem, garantem zrání, dárce úrody. Ovoce se nerodí na základě našeho rozhodnutí. Na nás je jen, abychom náleželi Pánu Kristu.

Na jednom stromě také neroste všechno. Od toho jsme církev jako sad, kde různé stromy dávají různé plody. Někdo má neuvěřitelnou trpělivost s mrňaty v nedělce, další vlídnou laskavost, se kterou navštěvuje nemocné, jiný je prostě dobrý.

Chceme se blíže podívat na dobrotu. V řeckém textu znamená tento výraz čiré dobro. O Bohu se praví, že Bůh je dobrý. Když se Hospodin setkává s Mojžíšem, tak před Mojžíšem nejprve přechází všechna Boží dobrota spojená se jménem Hospodin. Dobrý není za tři, jak se někdy říká. Být dobrý znamená žít z blízkosti Boží.

Dobrota přináší téměř smyslovou zkušenost. Když je něco dobrota, tak nám to chutná, těší nás vychutnávat si dobrotu, potěšuje to naše srdce a tělo. Dobrotu si dáme s přáteli, znáte tu blaženě radostnou atmosféru kolem stolu, když si společně pochutnáváme na opravdové dobrotě a všelijak komentujeme své chuťové prožitky. Hospicové sestry by se s námi mohly podělit o zkušenost, že vychutnat si dobrotu často patří k jednomu z posledních prožitků, které si můžeme v životě dopřát.

Chtěla bych nám přát, aby se dobrota objevovala v našich životech. Aby jí Duch Boží dával vyrůst v našem srdci anebo nám ji dopřával zakoušet od druhých. Abychom skrze ni zakoušeli jejího dárce, Boha samotného, který je dobrý.

Gabriela Horáková

Radujte se a jásejte

*Apoštolská exhortace
(Pokračování)*

Kapitola III.

V MISTROVĚ SVĚTLE

63. O tom, co je to svatost, mohou existovat různé teorie, oplývající vysvětleními a distinkcemi. Tyto reflexe mohou být užitečné, ale nic nemůže být poučnější než vrátit se k Ježíšovým slovům a dobrat se jeho způsobu předávání pravdy. Ježíš vysvětlil ve vši jednoduchosti, co znamená být svatými, když nám zanechal blahoslavenství (srov. *Mt 5,2-12; Lk 6,20-23*). Ta jsou křesťanovým průkazem totožnosti. Ptá-li se tedy někdo z nás, jak se stát dobrým křesťanem, odpověď je jednoduchá: je zapotřebí, aby každý svým způsobem konal to, co říká Ježíš v promluvě o blahoslavenstvích (srov. *Kázání z Domu sv. Marty, 9.6.2014*). V nich se rýsuje tvář Mistra, jíž jsme povoláni dát zazářit v každodennosti svého života.

64. Slovo „šťastný“ či „blahoslavený“ se stává synonymem slova „svatý“, protože vyjadřuje, že člověk, který je věrný Bohu a žije Jeho Slovo, dosahuje pravého života v sebedarování.

Protiproud

65. Jakkoli nám Ježíšova slova mohou připadat poetická, jdou nicméně velmi proti proudu vzhledem k tomu, co je obvyklé a co se dělá ve společnosti, a třebaže nás toto Ježíšovo poselství přitahuje, ve skutečnosti nás přivádí k jinému životnímu stylu. Blahoslavenství v žádném případě nejsou lehká či povrchní. Naopak, můžeme je žít jedině, pokud nás prostoupí Duch svatý celou svou silou a osvobodí nás od slabosti sobectví, lenosti a domýšlivosti.

66. Vraťme se a znovu naslouchejme Ježíši s veškerou láskou a úctou, kterou si zaslouží Mistr. Dovolme, aby nás svými slovy zasáhnul, vyprovokoval a znovu povolal ke skutečné změně života. Jinak bude svatost pouhým slovem. Připomeňme si nyní jednotlivá blahoslavenství v podání Matoušova evangelia (srov. *5,3-12*).

„Blahoslavení chudí v duchu, neboť jejich je nebeské království.“

67. Evangelium nás zve k uznání pravdy o svém srdci, abychom viděli, kam vkládat jistotu svého života. Normálně si je boháč svým majetkem jist a

domnívá se, že je-li ohrožen majetek, rozpadá se veškerý smysl jeho života. Sám Ježíš nám to řekl v podobenství o úrodě, když mluvil o člověku, který si byl jistý sebou, jako o bláznovi, který neuvažuje o tom, že může ještě téhož dne zemřít (srov. *Lk 12,16-21*).

68. Majetek ti nezajistí nic. Naopak, když se srdce pokládá za bohaté, je se sebou natolik spokojené, že nemá prostor pro Boží Slovo, pro lásku k bratřím, ani pro potěšení nad tím, co je v životě nejdůležitější. Zbavuje se tak největšího majetku. Proto Ježíš nazývá blahoslavenými chudé v duchu, ty, kdo mají chudé srdce, do něhož může vstupovat Pán svojí ustavičnou novostí.

69. Tato chudoba v duchu velmi souvisí se „svatou indiferencí“, kterou předkládal svatý Ignác z Loyoly a v níž se dosahuje nádherné vnitřní svobody: „Proto je nutné, abychom se vůči stvořeným věcem stali indiferentními ve všem, co je dovoleno svobodě našeho rozhodnutí a není jí zakázáno. A tak, co se nás týká, nemáme chtít více zdraví než nemoc, bohatství než chudobu, čest než potupu, dlouhý život než krátký; a stejně tak ve všech ostatních věcech“ (*Duchovní cvičení*, 23).

70. Lukáš nemluví o chudobě „v duchu“, nýbrž říká, abychom byli „chudí“ a dost (srov. *Lk 6,20*), a tak nás také vyzývá ke střídmemu a prostému životu. Takto nás volá, abychom sdíleli život těch nejnuznějších, život vedený apoštoly, a v posledku tak napodobovali Ježíše, který, „ačkoli bohatý, stal se pro nás chudým“ (*2 Kor 8,9*). Být chudí v srdci - to je svatost.

„Blahoslavení tiší, neboť oni dostanou zemi za dědictví.“

71. To je silný výraz v tomto světě, který je od počátku místem nepřátelství, kde jsou hádky všude, kde je na všech stranách nenávisť, kde jsou ti druzí neustále klasifikováni podle svých idejí, zvyklostí a dokonce i podle způsobu mluvy a oblečení. Celkově vzato, jde o království domýšlivosti a marnivosti, kde se každý domnívá, že má právo povyšovat se nad ostatní. Nicméně Ježíš, ačkoli se to zdá nemožné, nabízí jiný styl: mírnost. Tu praktikoval se svými učedníky a rozjímáme o ní při jeho vjezdu do Jeruzaléma: „Hle, tvůj král k tobě přichází, pokorný, sedí na oslu, na oslátku, mláděti soumara“ (*Mt 21,5*; srov. *Zach 9,9*).

72. Říká: „Učte se ode mě, neboť jsem tichý a pokorný srdcem, a naleznete pro své duše odpočinek“ (*Mt 11,29*). Žijeme-li v postoji rozčilení a arogance vůči druhým, unavíme se a usoužíme. Díváme-li se však na jejich omezení a defekty s jemnocitem a mírností, aniž bychom se cítili nadřazení, můžeme jim podat pomocnou ruku a zamezíme plýtvání energií na zbytečné hořekování. Pro svatou Terezii z Lisieux „dokonalá láska znamená snášet nedostatky druhých a absolutně se nedívat jejich slabostem“ (*Rukopis C,12r*).

73. Pavel zmiňuje mírnost jako plod Ducha svatého (srov. *Gal 5,23*) a pro případ, že nám špatné skutky bratra dělají starosti, navrhuje, abychom jej upomenuli „v duchu mírnosti“ (srov. *Gal 6,1*). Podotýká však: „dávej pozor každý sám na sebe, aby ses nedostal do pokušení i ty“ (). I vlastní víru a svá

přesvědčení je třeba hájit s jemností (1 Petr 3,16). Dokonce s odpůrci se má nakládat s vlídností (2 Tim 2,25). V církvi jsme často chybovali tím, že jsme tuto pobídku od Božího Slova nepřijímali.

74. Mírnost je dalším výrazem vnitřní chudoby toho, kdo vkládá svoji důvěru pouze v Boha. V Bibli se totiž často užívá téhož slova *anawim* pro označení chudých a tichých. Někdo by mohl namítnout: „Kdybych byl tak tichý, budou si myslet, že jsem blázen, hlupák a slaboch.“ Možná ano, ale ponecháme druhé, ať si to myslí. Je lépe být stále tiší, a naše velká očekávání se uskuteční: tiší „dostanou zemi za dědictví“, tj. uzří ve svém životě naplnění Božích příslibů. Mírní totiž, nehledě na okolnosti, doufají v Pána a ti, kdo doufají v Pána, budou vlastnit zemi a těšit se z hlubokého klidu (srov. Žl 37,9.11). Zároveň jim důvěřuje Pán: „Laskavě pohlédnu na toho, kdo je pokorný a zkroušený, kdo se chvěje před mým slovem“ (Iz 66,2). Reagovat tichou pokorou – to je svatost.

Vydáno ve Vatikánu 19. března 2018 v šestém roce pontifikátu papeže Františka. *Přeložil Milan Glasser*, redakčně upraveno a kráceno. Exhortace má úvod a 5 kapitol, které jsou rozděleny do 177 číslovaných odstavců, jejichž čísla zachováváme.

Pokračování v příštím čísle

PŘÁVĚ JSEM DOČETLA

Inkoustová stopa

Na časté cestování vlakem z Brna do Prahy a zpět si беру většinou něco lehčího na čtení. Naposled jsem si přibalila knihu Mela Starra Inkoustová stopa. Je to detektivka. Ne ta drsná, severská, ale anglická. Drsná jiným způsobem. Syrovým popisem životních podmínek na středověkém venkově i ve městě. Konkrétně v Oxfordu, a to v době, kdy na univerzitě působí John Wyclif. Nedožíváme se nic o jeho učení, nahlédneme však do jeho pracovny a jídelničky. Dozvíme se něco o tom, jak fungovalo právo a jak vypadala chirurgická medicína. Detektivem je vystudovaný lékař, který se kromě své profese zabývá i vyšetřováním zločinů. Je pověřen funkcí bailifa na bamptonském panství. Dohlíží v něm na veškerou jeho činnost a má i rozsáhlé soudní pravomoci.

Inkoustová stopa je již třetím vyprávěním o vyšetřování zločinů na panství Bampton, které patří lordu Gilbertovi. Vyšetřováním je pověřen mladý lékař Hugh de Singleton. Všechna tři vyprávění jsou pojata jako vzpomínky tohoto mladého sympatického lékaře. Byl žákem a ctitelem Johna Wyclifa. Podařilo se mu několikrát vypátrat a usvědčit pravého vraha a zabránit tak na poslední

chvíli justiční vraždě. Proto je i v tomto příběhu pověřen vyšetřováním zločinu právě on.

O co jde? Někdo ukradl 22 knih přímo z knihovny mistra Wyclifa. Dozvídáme se všechny tituly, mezi nimi např. Církevní dějiny Bedy Ctihodného nebo Aristotelova Metafysika. Knihy mají ohromnou hodnotu. Jedna se objeví v rukou chudého studenta, který se ji snaží prodat a získat tak peníze na své studium. Situace se zdramatizuje poté, co je student naleze mrtve v řece. Díky ohledání mrtvého těla lékařem, tedy detektivem, je prokázáno, že se jedná o vraždu. A zde přichází jedno drama za druhým. Přepadení, zbití, únos, vydírání. Vše ve středověkých kulisách. Ale i s dávkou humoru a laskavosti. A s ohledem na středověkou zbožnost. Tím se,

myslím, zásadně liší tato kniha od jiných detektivek. Když je v našem příběhu neprávem obviněn z krádeže drahého pláště sám vyšetřovatel a je zatčen, uvězněn, vyslýchán, nelze se divit jeho strachu, když slyší z úst šerifa: *Soud ohledně této věci bude v pátek, pokud bude shledán vinným, můžeme ho pověsit v sobotu.* V beznaději a pochmurnosti vězeňské kobky Hugh poklekne, volá k Bohu a přemýšlí: *„Zadoufal jsem, že už si snad všiml mého neštěstí a uvedl do pohybu plán mého osvobození. Ale neuškodí připomenout mu moje trápení pro případ, že by jeho pozornost upoutaly jiné záležitosti. Do myslí se mi ovšem vloudila jiná myšlenka. Pokud mě Bůh miluje a slouží mi jenom natolik, nakolik já miluju a sloužím jemu, jak potom dopadnu?“*

S podobnými úvahami vzdělaného středověkého lékaře, detektiva, úředníka v jedné osobě se setkáme v knize častěji. Tak ve scéně, kdy se setká se svým pronásledovatelem, sokem v lásce sirem Simonem, který je těžce zraněn v krvavé bitce: *„Sira Simona a jeho panoše odnesli víc mrtvé než živé k augustiniánům. Ležel v bezvědomí. Přes žebra měl natékající podlitinu. Prohmatal jsem ji a ještě dobře, že byl v bezvědomí, neboť jsem s jistotou nahmátl jeho dvě zlomená žebra. Přistihl jsem se, že si přeju, aby byl při sobě.*

Je mojí povinností pomáhat všem lidem, když jsou v nesnázích. To platí pro všechny křesťany, ale nepocítoval jsem žádnou povinnost zbavovat takového člověka bolesti, kterou si zasloužil." Lékařské zásahy, ošetření, napravování zlomenin, šití ran jsou líčeny velmi barvitě. Tak useknuté ucho již zmíněného sira Simona: *„rána mečem mu téměř usekla levé ucho. Viselo na kousku chrupavky. Bude zapotřebí přišít ho k hlavě. Byla to moje první příležitost přišít ucho. Měl jsem pochybnosti, jak to dopadne. Nebyl jsem si jist, že se uchytne. Pokud ne, uhnije a upadne.*

Další pozoruhodností je autorovo zalíbení v líčení pokrmů, které jsou konzumovány na různých místech. Od prosté hrachové polévky, servírované každodenně v klášteře, kde jsou Hugh a jeho sluha Arthur ubytováni, a která je vylepšována buď kousky králičího masa, chleba, cibulí, po bohatá jídla na bamptonském hradě. Tam jsou obvyklé tři chody. Tak třeba: vepřové v pepřové omáčce, pečená koroptev a česnekový chléb s bylinkovým máslem, pak ovocný a lososový koláč a datle v sirupu, a jako třetí chod pečený kapoun, vaječný kořeněný puding, kořeněná jablka a nakonec kořeněná bylinková lívanečky. Jindy jen úhoří na zázvoru a puding s mandlemi nebo pečený halibut či losos v sirupu. Někdy nadívaný kapoun, zvěřina upečená v těstu.

Zajímavé je i užívání bylin v lékařství. K dezinfekci nejčastěji víno nebo olej ze starčeku (velmi zapáchající), k narkóze kromě vína silnější lektvar: v pivu rozpuštěné konopí a locika. „Tenhle lektvar otupí bolest, až ti budu srovnávat kosti“, říká Hugh doškaři, který si zlomil klíční kost, když spadl koncem října ze střechy. Vtipné jsou pak pokyny, které dostane ošetřený pacient: paži pořád v závěsu, nepracovat až do Štěpána. Kolem Hromnic bys měl být v pořádku.

Líčení středověkého života v ulicích, klášterech, obchodech, hostincích, kostelích autorovi věříme. Studoval totiž na Western Michigan University středověké lékařství a středověkou angličtinu a vyučoval historii na školách v Michiganu a Portage.

Inspirací pro napsání série vyprávění bylo profesorovi jeho sedm vnoučat a příběhy, které jim po večerech vyprávěl. Předchozí tituly: *Neklidné kosti*. *Zločin u kostela*.

Přemýšlíte-li o tom, co číst o prázdninách, pak vás třeba tyto tituly nezklamou.

Neklidné kosti (The Unquiet Bones, 2008; Knižní klub, 2015)

Zločin u kostela (A Corpse at St. Andrew's Chapel, 2009; Knižní klub, 2016)

Inkoustová stopa (Trail of Ink, 2010; Knižní klub, 2017)

Jana Kašparová

Výběr usnesení synodu pro sbory brněnského seniorátu

Strategický plán ČCE

Synod přijal strategický plán ČCE. Podrobný dokument je nesen několika myšlenkami: usilujeme o vznik živých a otevřených sborů, chceme posílit kompetence klíčových lidí (zejména kazatelů, kurátorů, presbyterů), chceme být srozumitelnou a misijní církví a očekáváme, že si na svůj provoz vybereme peníze. Plán bude církvi představen v následujícím roce.

Výši kazatelského úvazku stanovuje seniorátní výbor

V liniích strategického plánu se již nyní upravují řady ČCE. Napříště bude při volbě kazatele stanovovat výši úvazku na sboru seniorátní výbor s přihlédnutím k živosti sboru a akcím v něm konaným.

Povolávání kazatele na dva sbory

Podobně platí od r. 2020 nový a jediný způsob, jak lze povolat faráře na dva sbory ČCE. V tomto případě musí obě staršovstva spolu s kandidátem vyhotovit společnou povolací listinu. Po zvolení mají pak staršovstva povinnost se alespoň dvakrát ročně sejít na společné schůzi, aby spolupráce mezi oběma sbory fungovala. Tento zvyk doporučujeme zavést ve sborech našeho seniorátu, které již společného faráře mají.

Personální fond a repartice

Personální fond pro rok 2020 se zvyšuje na **160 000 Kč**. Výši ovlivnila snaha o postupné navýšení platu farářů tak, aby šlo o důstojný příjem – s nadějí, že bude méně farářů odcházet ze služby. Ve strategickém plánu byl přijat dlouhodobý cíl, aby faráři dostávali 1,2násobek nejběžnějšího příjmu v populaci ČR (tzv. platového mediánu).

Podle **schválených pravidel solidarity sborů** bude však část této platby (pro příští rok je to 20 000 Kč) přerozdělena podle síly sboru. Ve výsledku zaplatí početně a ekonomicky silnější sbory o něco více, slabší sbory o něco méně. Tuto menší, poměrnou část budou nově odvádět i neobsazené sbory.

Podle plánu z minulého roku **se zvyšují celocírkevní repartice na rok 2020 o 30%**.

Diakonické a rozvojové projekty – na dva roky, i na životní prostředí

Grantové projekty, o něž sbory žádají na seniorátní i celocírkevní úrovni, mohou být nově realizovány po dobu dvou let. Novinkou je také možnost zaměřit je na otázky životního prostředí.

Investiční kodex ČCE

Synod schválil pravidla pro investování peněz na všech úrovních církve (včetně farních sborů!). Nepřípustné jsou např. investice, které by způsobovaly zásadní poškození životního prostředí, investice související s hazardem nebo s výrobou tabáku, alkoholu a jiných omamných látek, půjčování na nepřiměřeně vysoký úrok.

Kaplani pro diakonickou práci

Mění se řády tak, aby mohla Diakonie ČCE zaměstnávat kaplany, které do ní církev vysílá pracovat.

Celocírkevní kazatelé

Těsnou většinou bylo zřízeno místo celocírkevního faráře pro duchovenskou službu, který má pečovat o faráře v náročných situacích (vstup do služby, nástup na novém sboru, krize apod.). Synod na toto místo zvolil Zvonimíra Šorma. Synod také zřídil místo kazatele s určením pro školy EA v Brně a povolal na něj Martu Židkovou.

Při synodních bohoslužbách byli vysláni do služby učitele teologie Ondřej Kolář, Olga Navrátilová a Jan A. Dus.

Znění Modlitby Páně a textů Vyznání víry

Synod určil podobu základních textů víry pro nový evangelický zpěvník. U modlitby Páně se přiklonil k variantě „Otče náš, *který jsi v nebesích...*“ V apoštolském vyznání víry došlo k několika úpravám, z nichž nejdůležitější je nahrazení „svatých obcování“ slovy „společenství svatých“. Synod zachoval stávající znění Nicejsko-cařihradského vyznání. U obou vyznání máme nyní totožné znění s církvemi v ekumeně a lze je vhodně užívat při ekumenických setkáních a bohoslužbách.

připravil Jiří Bureš

Bohuslava Smílková, rozená Slováková,

zemřela 25. dubna 2019 ve věku 84 let. Chybí a bude chybět manželovi, oběma synům s jejich rodinami a mnoha dalším přátelům a blízkým, ke kterým jsme s manželem i dcerou patřili. Vyrostla v evangelickém sboru Brno I, pravidelně jsme se setkávali v kostele na Pellicově, na schůzkách mládeže na Opletalově a na zkouškách pěveckého sboru Blahoslav tamtéž. Velký vliv na ni měl jak vzácný bratr farář Jan Pokorný, tak i sbormistr RNDr. Jan Vondra. Snad to docela základní pro život víry prožila na biblických kurzech na Sázavě. V knížce Sázavský deník si můžete v řadě fotografií připomenout její podobu. Usměvavá, vlídná, inteligentní tvář, soustředěná nad biblí i při práci nebo hrách. Provádala se. S manželem si postavili domek mimo Brno, kam jsme se zpočátku častěji, později alespoň občas, za ní a přátelským manželem Pavlem rádi zastavovali na návštěvu. S chutí nás vždy provedla zahradou, byla to její láska, ovšem také dřina. Zůstávala aspoň telefonicky ve styku se svými vrstevníky z církve (Lída Činčerová, Zdena Maláčová) do posledních dnů. Tam, kde s rodinou bydlela, není ani sbor, ani kazatelská stanice. Věděla si rady. Vyprávěla mi kdysi, že přemýšlela, jak dětem nahradit nedělní školu. Pořádila loutkové divadlo a tam své vlastní děti a řadu dalších vesnických dětí seznamovala nejen s pohádkami, ale právě také s biblickými příběhy.

Mám za to, že skutečnost, že při Bohuščině pohřbu byla obřadní síň ve Šlapanicích v pátek 3. května nejen plná, ale až přeplněná, s loutkovým divadlem měla spojitost. Milovaly ji děti i jejich rodiče, na pohřbu byly přítomné všechny generace.

Pohřeb byl civilní, ale něco dopovědělo i smuteční oznámení: Bible a kalich. Ve smutečním proslovu na předním místě nechyběla zmínka, že od mládí byla činná v Českobratrské církvi evangelické. Na hřbetu Bible dvě důležitá písmena: Alfa a Omega. To obojí patřilo a patří k Bohušce jednoznačně. Bohu díky.

V květnu 2019

Ester a Jaroslav i Bohunka Markovi

BUDE

Znovu o projektu Brno a jeho chrámy

Jak jsme již uvedli, turistické informační centrum Brno v rámci projektu **Brno a jeho chrámy 2019** projevilo zájem o zpřístupnění Červeného kostela během letního období pro širší veřejnost i během týdne. Tento projekt běží již desátým rokem a letos brněnské informační středisko oslovilo farnosti těchto čtyř kostelů: baziliky Nanebevzetí Panny Marie na Starém Brně, kostela svatého Michala na Dominikánském náměstí, kostela Jana Amose Komenského a kostela svatého Tomáše na Moravském náměstí.

Kostely budou zpřístupněny od 15. června do 15. září vždy ve dnech úterý-sobota od 14:00 do 18:00 hodin. V každém kostele bude čtyřikrát za odpoledne

komentovaná prohlídka, v ostatní době si mohou zájemci kostel sami volně prohlédnout. V Červeném kostele bude komentovaná prohlídka vždy v celou hodinu, to znamená ve 14:00, 15:00, 16:00 a 17:00. Jsme rádi, že se podařilo získat tým šesti lidí, kteří byli ochotni ujmout se průvodcovství. Srdečně zveme všechny, kteří mají zájem dozvědět se něco víc o kostele – jeho architektuře, urbanistickém začlenění, historii i současnosti.

Marie Matoulková

Návštěva z partnerského sboru v Basileji

Ve dnech 27. 9.-29. 9. 2019 přijede do sboru Brno I delegace bratří a sester z francouzského reformovaného sboru v Basileji. Prosíme členy našeho sboru, zejména ty, kteří se zúčastnili loňské cesty do Basileje, aby si pro tento víkend vyhradili volný čas. Na cestu k nám se v Basileji přihlásilo 12, resp. 16 lidí (čtyři z nich ještě nepotvrdili definitivně svou účast). Je třeba naše hosty ubytovat po rodinách, postarat se o program, jídlo či si s nimi jen tak popovídat – zkrátka věnovat se jim, aby se jim u nás líbilo. Rádi bychom jim tak vrátili jejich pohostinnost a péči. Prosíme proto všechny, kdo máte zájem o toto setkání – nejen členové našeho sboru, abyste na tuto návštěvu ve svém kalendáři pamatovali, abychom společně mohli prožít hezké chvíle.

Marie Matoulková

Pozvánka na husovské slavnosti

V neděli 7. července 2019 budou ve Sboru Páně Církve československé husitské v Brně-Řečkovících (Vážného 6) uspořádány husovské slavnosti s tímto programem:

- 14:00 Zapálení hranice a přednáška historika Václava Štěpánka
- 14:30 Bohoslužby smíření. Vede Šárka Chytilová a Michal Horák, káže Jan Špilar (od sv. Michala)
- 16:00 Posezení u ohně, hry pro děti i dospělé (po stopách Mistra Jana Husa)
- 17:00 Kytarový recitál Jana Jonáše Zaplatila.

Kavárnička v Brně I

Také o prázdninách se budou setkávat sestry a bratři dříve narození v kavárničce. První program, duchovní, bude zajištěn. Druhý program bude většinou volný, nejčastěji vyplněný čtením knihy na pokračování. Setkání s cestopisnými programy jsou připravena takto:

- 17.7. Sestra Helena Pacasová : vyprávění o Islandu a promítání fotografií
- 14.8. Sestra Helena Pacasová: vyprávění o národních parcích na jihozápadě USA a promítání fotografií

Církev jako otevřený prostor: Sjezd mládeže 2019

Tématem letošního sjezdu (nejen) evangelické mládeže, který se bude konat 4.-6. října 2019 v Novém Městě na Moravě, je Open Space, tedy „otevřený prostor“. Těšíme se na přednášky, dílny, na kulturní, duchovní i sportovní program. A především na setkání s mnoha známými i zatím třeba neznámými kamarády z celé republiky. Pozvání přijalo hned několik vyučujících z ETF UK. Petr Gallus bude přednášet o „Setkání po vzkříšení“ a Pavel Hošek nás upozorní na náš národní příběh, děkan Jiří Mrázek pro nás připraví dílnu o věcech, které je možné vyprávět jen skrze podobenství, a Martin Vaňáč nás uvede do otevřeného prostoru ekumeny. František Čunderlík bude mluvit o mediálním prostoru a z mediálního prostoru přijal pozvání k rozhovoru Jindřich Šídlo. Eliška Havelková bude mezitím se všemi pilně cvičit ve vokální a instrumentální dílně, zatímco Pastoral Brothers se podělí o to, co a jak je možné sdělit skrze YouTube. Zkrátka o letošním programu by byla vážně veliká škoda přijít, tak neváhejte. Více informací i přihlášky najdete na www.sjezd2019.cz.

Iva Květonová

DÍKY A PROSBY

Bože, jsi živý, přítomný ve světě, nám lidem blízko.

Děkujeme za tvého Ducha, za tvé jednání v našich životech.

Děkujeme ti za stopy, které tvé působení ve světě i v nás dosvědčují.

Děkujeme za to mnohé, co od tebe dostáváme.

Ty dáváš i odvahu k dobrému, zbavuješ strachu, mažeš pocity méněcennosti, bouráš předsudky, měníš omezující zlovyky, přemáháš lhostejnost, posíláš blízké lidi.

Prosíme, dělej to i s námi.

Otvírej naše srdce, ať se i my stáváme nástroji tvé moci. Ať přinášíme pokoj a klid tam, kde jsou hádky. Ať umíme najít laskavé slovo i tam, kde číší nenávisť a pohrdání. Ať dokážeme povzbudit nadějí i v zoufalství a ve smutku.

Přetvářej nás. O to prosíme společně: Pane, smiluj se, Kriste, smiluj se, Pane, smiluj se. Amen

Modlitba zazněla v úvodu bohoslužeb na svatodušní pondělí v Blahoslavově domě 10. 6. 2019.

Brno I

Červnová schůze staršovstva se zabývala přípravou letního a především podzimního sborového programu. Školní rok by měl začít 1. 9. rodinnou nedělí a tradiční skautská neděle by pak byla 22. 9. Druhou zářijovou nedělí by se v našem sboru měl představit kandidát na místo faráře v našem sboru bratr Ondřej Macek. Těšíme se, že opět budeme moci přivítat návštěvu z partnerského sboru v Basileji (27.-29. 9.). Na podzim (13. 10.) chystáme spolu se sbory z ekumeny bohoslužby k výročí 30 let svobody a navážeme tradičním díkčiněním s Jarmarkem 3.11. Staršovstvo se dále věnovalo plánování nutných stavebních akcí a také možnému podnájomu na faře u Betlémského kostela. Úřední hodiny v kanceláři budou během prázdnin v pondělí 9-12, ve středu 9-12 a 15-16:30 a v pátek 9-12.

Jana Hofmanová

Brno II

Staršovstvo na své červnové schůzi vedle běžné agendy – zprávy faráčky, sborového kalendáře na léto a zprávy o středisku Blažkov - projednalo řadu otázek týkajících se hospodaření s budovami. Mimo jiné hlasováním schválilo vypracování studie přestavby zadních sálů dle nabídky autora Ing. Arch. P. Dobrovolného do konce roku 2019. Účelem vypracování studie je získání podkladů pro zahájení rozpravy o přestavbě na sborovém shromáždění. Podmínkami nutnými k vypracování studie je ustavení širší skupiny, tvořené kromě odborníků i těmi, kdo zadní sály využívají, a také sborová diskuse o rozčlenění a využití prostor zadních sálů. Projednalo také způsob zajištění umytí oken v BD po jejich nátěrech a rekonstrukci.

Saša Jacobea

Brno–Židenice

Staršovstvo se vrátilo k proběhlým akcím ve sboru a věnovalo se přípravě dalšího programu. V neděli 23. června bude sborový den. Po bohoslužbách s kázáním i pro děti bude rozhovor se sestrami z Misijní kongregace sester Ducha svatého a společné grilování na farní zahradě. Děti odpoledne vyrazí do Romského muzea, ostatní se mohou zúčastnit slavnostních bohoslužeb s vyřazením absolventů SCHEA. V srpnu pak bude sborový pobyt na Blažkově a po něm dětský tábor. V kazatelské stanici v Blansku budou během prázdnin bohoslužby jednou za čtrnáct dní. Presbyteři řešili také hospodářské záležitosti a stav oprav sborových budov.

Radka Včelná

Brno I

Brno II

7.7.	3. neděle po sv. Trojici ČK 9:00 Jana Hofmanová	BD Jaroslav Vítek Tiš Iva Květonová
14.7.	4. neděle po sv. Trojici ČK 9:00 Jiří Gruber Rch Jiří Gruber	BD Olga Tydlitátová
21.7.	5. neděle po sv. Trojici ČK 9:00 Jaroslav Vítek	BD Saša Jacobea, <i>VP</i> Tiš Saša Jacobea, <i>VP</i>
28.7.	6. neděle po sv. Trojici ČK 9:00 Jana Hofmanová, <i>VP</i>	BD Martin Horák Blažkov Saša Jacobea
4.8.	7. neděle po sv. Trojici ČK 9:00 Martin Grombiřík	BD Saša Jacobea Tiš Martin Horák, <i>VP</i>
11.8.	8. neděle po sv. Trojici ČK 9:00 Jiří Gruber Rch Jiří Gruber	BD Martin Horák, <i>VP</i>
18.8.	9. neděle po sv. Trojici ČK 9:00 Jana Hofmanová	BD Martin Horák Tiš Martin Horák
25.8.	10. neděle po sv. Trojici ČK 9:00 Jaroslav Vítek	BD Saša Jacobea
1.9.	11. neděle po sv. Trojici ČK 10:00 Jiří Gruber, <i>VP</i> , <i>zahájení NŠ</i>	BD Martin Horák Tiš Saša Jacobea

---

BK: Betlémský kostel v 8:30
ČK: Červený kostel v 10:00
Opl: sál Opletalova 6
Rch: Rychmanov v 14:00

BD: Blah. dům v 9:00
Tiš: Tišnov v 10:30

Brno-Husovice

Brno-Židenice

7.7. 3. neděle po sv. Trojici

Hu Štěpán Hájek

Ži Radka Včelná, VP

Bl Radka Včelná, VP

14.7. 4. neděle po sv. Trojici

Hu Štěpán Hájek

Ži Jaroslav Vítek

21.7. 5. neděle po sv. Trojici

Hu Štěpán Hájek

Ži Radka Včelná

Bl Radka Včelná

28.7. 6. neděle po sv. Trojici

Hu Štěpán Hájek

Ži Radka Včelná

4.8 7. neděle po sv. Trojici

Hu Vladimír Zikmund

Ži Radka Včelná, VP

Bl Radka Včelná, VP

11.8. 8. neděle po sv. Trojici

Hu Štěpán Hájek

Ži Josef Suchý

18.8. 9. neděle po sv. Trojici

Hu Matouš Pleva

Ži Jaroslav Vítek

Bl kazatel CB

25.8. 10. neděle po sv. Trojici

Hu Petr Matuška

Ži Matouš Pleva

1.9 11. neděle po sv. Trojici

Hu Daniel Ženatý

Ži Olga Tydlitátová, VP

Bl kazatel CB, VP

Hu: Netušilova 26 v 9:00

Ži: Židenice v 9:00

Bl: Blansko v 14:00

EVANGELICKÁ CÍRKEV V BRNĚ

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Brně I

Betlémský kostel a kostel J. A. Komenského (Červený kostel)

Opletalova 6, 602 00 Brno, tel: 542 211 453

email: ccebrno1@atlas.cz, <http://www.cervenykostel.cz>

kazatelé: Jiří Gruber a Jana Hofmanová, faráři

seniorátní kazatelé: Iva Květonová, Jiří Šimsa a Jaroslav Vítek

kurátor: Václav Matoulek, past. pracovnice: Marie Matoulková a Helena Pacasová

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Brně II

Blahoslavův dům, Lidická 79, 602 00 Brno, tel: 541 212 469

email: brno-ii@evangnet.cz, <http://brno-ii.evangelnet.cz>

kazatelé: Martin Horák a Alexandra Jacobea, faráři

kurátor: Jaroslav Kučera, past. pracovnice: Milena Hauserová

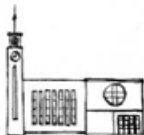
Farní sbor ČCE v Brně-Husovicích

Netušilova 26, 614 00 Brno, tel: 545 212 420

email: husovice@evangnet.cz, <http://www.ccehusovice.cz>

kazatel: Štěpán Hájek, farář

kurátor: Vladimír Zikmund

Farní sbor ČCE v Brně-Židenicích

Kostel Jílkova 74, fara Konečného 6, tel: 732 819 626

email: zidenice@evangnet.cz, <http://zidenice.evangelnet.cz>

kazatelka: Radmila Včelná, farářka

kurátor: Miroslav Maňák

Diakonie ČCE - středisko v Brně

Hrnčířská 27, 602 00 Brno, tel: 549 242 279, 541 248 401

email: brno@diakoniecce.cz <http://brno.diakonie.cz>

ředitel: Lenka Svobodová

EVANGELICKÁ
AKADEMIE
BRNO

Evangelická akademie,

Vyšší odborná škola sociálně právní

Opletalova 6, tel: 542 221 741, email: vos@eabrno.cz

Střední zdravotní škola Evangelické akademie

Šimáčkova 1, 542 213 593, email: cszs@eabrno.cz,

<http://www.eabrno.cz>

ředitelka: Renata Michálková

Setkávání - brněnský evangelický měsíčník. Ročník 2019 (XXI). Vydávají sbory Českobratrské církve evangelické Brno I a Brno II. Odpovědní redaktoři: Jiří Gruber, Martin Horák. Obálka Iva Tůmová. Registrováno pod číslem MK ČR E12109. Doporučená cena jednotlivého čísla 15 Kč. Roční předplatné 150 Kč, sponzorské 200 Kč. Redakce: 602 00 Brno, Opletalova 6. Vychází 10x ročně.